

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО

РЕЦЕНЗИЯ

От: Професор д-р Христо Маринов Иванов
Член на научният съвет към ВУТП.

Научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство“ (вътрешен ред и сигурност) Професионално направление 3.7. „Администрация и управление“.

Относно: Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство (публична администрация)“ в УНСС.

Основание за представяне на рецензията: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 2487/ 21.10.2020 на Ректора на УНСС.

Автор на дисертационния труд: Петя Панайотова Павлова

Тема на дисертационния труд: „**Оптимизиране на функционалното взаимодействие между органите на централната и местната изпълнителна власт**“.

1. Информация за дисертанта

Дисертантът Петя Панайотова Павлова се е обучавала по докторска програма към катедра „Публична администрация“ факултет „Управление и администрация“ на УНСС по *научна специалност* „Организация и управление извън сферата на материалното производство“ съгласно Заповед на Зам.-ректора по НИД на УНСС № 1213/16.03.2017 г. Обучението е осъществено в *задочна* форма през периода от 04.04.2017 г. до 04.04.2021 г.

Петя Панайотова Павлова е родена в гр. Созопол, област Бургаска. Завършила е средното си образование в ГЧЕ „Васил Левски“. Бакалавър е със специалност „Регионално развитие и Магистър „Публична администрация“ в УНСС.

Служи от 01.09.2019 г. – до момента в ЗАД „ОЗК- Застраховане“ като Отговорник „Застрахователно дело“.

Не е заемала академични и други длъжности до момента (вкл. длъжности извън ВУ или научна организация).

Индивидуалният ѝ план е одобрен от катедра „Публична администрация“ и е изпълнен в ускорени темпове.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Трудът е написан на български език и е в обем от 200 страници. Състои се от списък със съкращения, списък с карти, таблици схеми и фигури, въведение, изложение в три глави, заключение, списък на използваната литература, списък със съкращения, 3 приложения, 1 карта, 8 графики, 6 схеми и 6 таблици.

С интегрирането на държава ни към Европейския съюз, централната власт започна да отделя все повече ресурси за осъществяване на стратегически функции с национален и глобален характер, но заедно с това ролята на местната власт и местното самоуправление се засилва в резултат от наложилите се в Европа тенденции към децентрализация и регионализация.

Темата на дисертационния труд е **актуална и обществено значима**. Изследвания научен проблем е изключително популярен, с нарастващо значение и сложност, което мотивира авторката да направи задълбочено проучване на състоянието и динамиката на взаимодействието между органите на централната и местната изпълнителна власт, като се потърсят онези нормативни, институционални и организационни решения, които биха довели до оптимизиране на функционалното взаимодействие между тях.

Обект на разработката са органите на централната и местната изпълнителна власт, заедно с администрацията, която подпомага дейността им.

Предметът на изследването е взаимодействието на органите на изпълнителната власт на централно и местно ниво във функционален аспект.

Целта на научната разработка е да се проучи и анализира взаимодействието между органите на централната и местната изпълнителна власт и, на тази основа, да се предложи пакет от препоръки и мерки за оптимизиране на функционалното взаимодействие между тях.

За постигане на поставената цел са формулирани следните изследователски **задачи**:

- Да се систематизират и уточнят *актуални основни понятия*;
- Да се направи *аналитичен преглед* и обстоен анализ на функциите и правомощията на органите на централната и местната изпълнителна власт в България;
- Да се *изследват и проучат* видовете, принципите и параметрите на взаимодействие на системата на местната власт;
- Да се проведе *емпирично изследване и анкетно проучване*;
- Да се *направят препоръки* и да се *предложат мерки* за оптимизиране на взаимодействието.

Изследователска теза на труда е: Въз основа на съществуващия дефицит във взаимодействията между органите на централната и местната изпълнителна власт, да се оптимизира функционалното взаимодействие между тях.

За да се потвърди изследователската теза, са формулирани подкрепящи я *работни хипотези*:

- Нормативната база е основа за функционалното взаимодействие между органите на изпълнителната власт на централно и местно ниво;
- Липсва съгласуваност при изпълнението на стратегическите документи и плановете на различните управленски нива;
- Идентифицираните проблеми във взаимодействието между органите на изпълнителната власт на централно и местно ниво разкриват възможности за оптимизиране на взаимодействието.

Темата на дисертационния труд очертава широко изследователско поле, което налага да се направят няколко *уточнения и ограничения*.

Териториалният признак е първото ограничително условие и според него изследването обхваща само общини от Бургаска област;

Второто ограничително условие се определя от секторния признак;

Третото ограничително условие определя времевия обхват на изследваното взаимодействие, като се обхваща периода след приемането на България в ЕС.

Използваната от дисертантката литература съдържа общо 256 източника, в т.ч. литература, нормативни, справочни и стратегически документи, статии в научни издания, на български, английски и руски език; научноизследователски, технически и статистически източници, интернет сайтове със специализирана информация.

Смятам, че дисертантката Павлова е много добре осведомена по проблемите на взаимодействието между държавното управление и

държавната власт и особено между органите на централната и местната изпълнителна власт в страната ни.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Оценката ми е, че практико-приложните **резултати** от извършените изследвания в дисертационния труд се свеждат до доказване с нови и с известни средства на съществени нови актуални страни на съществуващи научни проблеми и теории.

Установих, че резултатите от извършените в дисертационния труд изследвания представляват лично дело на дисертантката и очертават значимостта на **постигнатите приноси** за практиката.

В глава III отчетливо се забелязва авторската позиция по предлаганата тема. В точка 3.4. „Препоръки и мерки за оптимизиране на взаимодействието между централните и местните органи на изпълнителната власт” е развит оригинален авторов принос (стр. 161-166).

Анализът на резултатите от проведеното анкетно проучване в изследваните общини от област Бургас показва необходимост от оптимизиране на взаимодействието на органите на централната изпълнителна власт и органите на местното самоуправление във всички сфери от обществения живот.

Изследователският проблем от темата на дисертацията е в областта на обществените науки. Той е многопластов и в него се преплитат различни научни направления, което налага използването на интердисциплинарен подход. Спецификата на разглежданата проблематика налага употребата на комплексен инструментариум от изследователски подходи и методи. В изследването се прилагат утвърдени подходи като системния, аналитичния и ситуационния и се използва широк кръг от теоретични и емпирични методи, включващи индукция и дедукция, метод на анализ и синтез, диагностичен и функционален метод, проучване и интерпретиране на литературни източници, анализ на нормативната уредба и различни стратегически документи на ЕС и българското правителство, емпиричен анализ, анкетно проучване и наблюдение, експертни и критични оценки, както и други релевантни научни методи.

През призмата на нормативната уредба е изследвано взаимодействието между органите на централната и местната изпълнителна власт в България, а чрез изградената институционална мрежа от партньорски организации са създадени благоприятни условия за

местната власт да работи в координация и синхрон с граждански организации и бизнеса.

На базата на анализ на икономическата ситуация в област Бургас, която най-общо се характеризира със слаба диверсификация на икономическото развитие, неизползван потенциал и териториална неравномерност на икономическата динамика, са открити три основни сектора - промишленост, туризъм и селско стопанство. Определянето на типологията на общините се основава на Стратегията за развитие на област Бургас 2005 – 2015 г. Анализът се допълва и обогатява с резултатите от проведено анкетно проучване в изследваните общини от област Бургас, които показват, че е необходимо оптимизиране на взаимодействието на органите на централната изпълнителна власт и органите на местното самоуправление във всички сфери от обществения живот. На база на обобщените резултати от анкетата се стига до извода, че е необходимо по-голяма финансова независимост на общините, по-голям обем от правомощия на месните власти и по-голям контрол от страна на държавата.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Оценката ми е, че е:

- Предложен *актуален прочит* на теоретичните постановки относно функционалното разделение на държавната власт на централно и местно ниво. Систематизирани и уточнени са основни понятия, свързани с държавата и държавното управление, държавната власт и функционалното разделение на изпълнителната власт на централно и местно ниво
- Направено *комплексно изследване* на взаимодействието на системата на местната власт в съвременния контекст и е приложен интердисциплинарен подход към изследователския въпрос. Дисертационният труд допринася за разбиране и осмисляне на функциите и правомощията на органите на централната и местната изпълнителна власт, както и за разграничаване на йерархическото и хоризонталното взаимодействие на системата на местната власт.
- *Анализирано и оценено актуалното състояние* на взаимодействието между централната и местната изпълнителна власт в България, като са идентифицирани и систематизирани предизвикателствата и проблемите, за да се обоснове и аргументира необходимостта от оптимизиране на това взаимодействие.
- *Проведеното авторово изследване на взаимодействието* между централната и местната изпълнителна власт в общини от Бургаска област илюстрира проблемните сфери и разкрива възможности за

преодоляване на дефицита във функционалното взаимодействие между тях, като извежда перспективи и насоки за оптимизиране на това взаимодействие от гледна точка на практиката.

- *Изработени препоръки и са предложени мерки*, разделени условно в две групи - общи и специфични, които могат да се оформят в пакет за усъвършенстване и оптимизиране на взаимодействието между централната и местната изпълнителна власт. Те се обусловят от логическата последователност между законовите правомощия на централните и местните власти, създаването на ефективна организация в рамките на тези правомощия и новите подходи при формиране и реализация на местните приоритети.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Публикациите по темата на труда са 7, и установих, че са публикувани в реномирани издания.

1. Павлова, П., „Значението на неправителствените организации в съвременното управление на местно ниво“, Научни трудове, ИК УНСС, С., 2018, том 4, с. 199-210.

2. Pavlova, P., “Strategic priorities for economic development of the municipalities in the Burgas region“, Regionalni razvoj I demografski tokovi zemalja jugoitočne Evrope, N., 2019, No 24, pp. 145-153.

3. Павлова, П., „Предизвикателства пред дигитализацията на административните услуги в българските общини“, Дигитална икономика и предизвикателствата пред бизнеса, „Авангард Прима“, С., 2019, том 7.

4. Pavlova, P., “Overcoming regional differences in social policy: comparative analysis of municipalities in the Burgas region“, Regionalni razvoj I demografski tokovi zemalja jugoitočne Evrope, N., 2018, No 23, pp. 481-488.

5. Павлова, П., „Иновативни практики в местното самоуправление в сферата на социалните услуги“, Образование, наука, иновации от Първа научна конференция на Академия за иновации и развитие, С., 2017, с. 91.

6. Павлова, П., „Децентрализация като принцип на държавното управление“, Регионална икономика и устойчиво развитие, В., 2017 г., Том 1, с. 380- 388.

7. Павлова, П., „Опитът на община Созопол при взаимодействието с неправителствения сектор“, в Докторантски четения: Иновативни политики за добро местно самоуправление: ориентири и реалности, ИК УНСС, №4, С., 2017, с. 155-164.

Не съм установил някои от публикациите да са цитирани от други автори.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът е разработен съгласно изискванията и съдържа основните проблеми и пътищата за тяхното решение, посочени в дисертационния труд. Той дава пълна представа за научната стойност и практическата приложимост на постигнатите приноси от дисертантката. Имам известни забележки относно възможността за по-голямо детайлизиране при формулиране на практическите препоръки (стр. 161-164) и препоръки (164-166) от дисертационният труд.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Наред с положителното в дисертационния труд на Петя Панайотова Павлова са допуснати и известни слабости. Установих и някои неточности, като учебийно несъответствие в размера на отделните глави (първа глава -48 стр., втора глава -57 стр., и трета глава от 48 стр.).

Бележката ми е, че са използвани някои от трудовете на други автори при показване на собствените резултати чрез схемите в глава втора.

Посочените недостатъци не се отразяват съществено върху значимостта на приносите в дисертационния труд. Дисертацията е задълбочен и добре оформен научен труд от изследването на актуален проблем и предлага значими научни и приложни приноси.

Задавам и следните два въпроса:

Намира ли приложение Концепцията за добро управление на местно ниво в изследваните общини от област Бургас?

Как се отразява Концепцията на взаимодействието на местната власт с гражданите и бизнеса?

8. Заключение

От анализа на разработката се налага изводът, че дисертационният труд притежава научни и приложни приноси и отговаря на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за неговото прилагане и **убедено предлагам** на научното жури да присъди на **Петя Панайотова Павлова ОНС “доктор”** за разработения труд на тема: **„Оптимизиране на функционалното взаимодействие между органите на централната и местната изпълнителна власт ”**, по научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство (публична администрация)“ в УНСС, област на висшето образование 3.7 „Администрация и управление“.

15.ноември 2020 г.

Подпис: